

Sygn. akt VII AGa 506/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SA - Marcin Łochowski (spr.)

Sędzia SA - Aldona Wapińska

Sędzia SA - Magdalena Sajur - Kordula

Protokolant: - sekr. sąd. Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w K.

przeciwko W. H.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt XXVI GC 158/15

I. oddala apelację;

I. zasądza od W. H. na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 4050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VII AGa 506/18

UZASADNIENIE

(...) S.A. w K. wniósł o zasądzenie od W. H. kwoty 104 057,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat wskazanych w pozwie oraz o zasądzenie kosztów procesu. Powód wskazał, że dochodzone roszczenie wynika w nabytej od (...) w P. wierzytelności z tytułu czynszu dzierżawy.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zakwestionował kopię umowy dzierżawy dołączoną do pozwu w zakresie jej autentyczności. Pozwany podniósł także, że posiada dowody wpłaty na łączną kwotę 77 500 zł oraz, że nie wszystkie dowody wpłaty są w jego posiadaniu. Wyjaśnił, że część należności regulował bezpośrednio gotówką w kasie spółdzielni, część przelewem z rachunku bankowego, który został zamknięty, co uniemożliwia przedstawienie wyciągu. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia co do należności z tytułu kosztów energii elektrycznej w łącznej kwocie 3905,33 zł, a wynikających z faktur nr (...). Pozwany wskazał, że w trakcie trwania umowy wielokrotnie wzywał wydzierżawiającego do stworzenia odpowiednich warunków sanitarnych, tj. wyposażenia wydzierżawianego lokalu w wodę i kanalizację. Nadto, wydzierżawiający nie ponosił żadnych nakładów na remonty, co doprowadziło w konsekwencji do stopniowej dewastacji budynku, w którym znajdował się wydzierżawiony lokal.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 104 057,61 zł wraz z odsetkami od kwot i dat wskazanych w orzeczeniu oraz ustalił, iż powód wygrał sprawę w 100%, pozostawiając referendarzowi sądowemu szczegółowe wyliczenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany w dniu 1 marca 2000 r. zawarł ze (...) w P. umowę dzierżawy hali i pomieszczeń produkcyjnych oraz pomieszczeń socjalnych o łącznej powierzchni 600 m², znajdujących się na terenie spółdzielni w P.. Zgodnie z postanowieniami umowy pozwany był zobowiązany do zapłaty czynszu w kwocie 3000 zł, powiększonej o podatek VAT oraz ponoszenia kosztów energii elektrycznej refakturowanych przez Spółdzielnię bez dodatkowych narzutów (§ 7 pkt 7.1 i 7.2 umowy). Strony umowy postanowiły, że płatności będą realizowane do 20. dnia każdego miesiąca, a za nieterminowe regulowanie płatności należności będą naliczane ustawowe odsetki (§ 7 pkt 7.3 i 7.4 umowy). Umowa została zawarta na okres od 1 marca 2000 r. do 31 grudnia 2002 r., z opcją przedłużenia na dalsze trzy lata (§ 9 umowy).

Kolejnymi aneksami strony zmieniały wysokość czynszu, przedłużając obowiązywanie umowy do dnia 31 grudnia 2013 r.

W czasie trwania umowy, (...) w P. wystawiała na rzecz pozwanego faktury VAT z tytułu czynszu oraz refakturowanych kosztów energii elektrycznej. Pozwany dokonywał wpłat w różnych wysokościach na poczet wystawionych przez spółdzielnię faktur, które spółdzielnia rozliczyła.

W okresie od czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2013 r., (...) w P. wystawiła na rzecz pozwanego, z tytułu czynszu oraz refakturowanych kosztów energii elektrycznej faktury VAT, nieuregulowane dotychczas na łączną kwotę 104 057,61 zł.

W piśmie z dnia 3 września 2012 r., pozwany zobowiązał się wobec (...) do spłaty zadłużenia powstałego w stosunku do niej, w ratach miesięcznych w minimalnej miesięcznej kwocie 1000 zł.

W dniu 13 stycznia 2014 r. (...) w P. zawarła z powodem umowę powierniczego przelewu wierzytelności, na mocy której zbyła na rzecz powoda przysługującą jej wobec pozwanego wierzytelność w łącznej kwocie 104 057,61 zł wraz z prawami ubocznymi w tym odsetkami, wynikającą z niezapłaconych faktur VAT wymienionych w załączniku do umowy. Pismem z tego samego dnia (...) w P. zawiadomiła pozwanego o przelewie wierzytelności na rzecz powódki. Pismem z dnia 27 stycznia 2014 r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty objętej pozwem w niniejszej sprawie wraz z odsetkami, załączając do tego pisma zestawienie nieopłaconych faktur.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że roszczenie strony powodowej zasługiwało na uwzględnienie zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Powód dochodził od pozwanego zapłaty należności z tytułu czynszu dzierżawy hali i pomieszczeń produkcyjnych w łącznej kwocie 90 408,22 zł, a także z tytułu refakturowanych opłat za energię elektryczną w łącznej kwocie 13 649,39 zł.

Zgodnie z art. 693 §1 k.c. przez umowę dzierżawy wydzierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydzierżawiającemu umówiony czynsz.

Sąd Okręgowy uznał, że z załączonych przez stronę powodową raportów kasowych za lata 2011-2013, wystawionych przez spółdzielnię faktur VAT oraz dowodów wpłat dokonanych przez pozwanego, jednoznacznie wynika, że zaległość pozwanego z tytułu czynszu i opłat za energię elektryczną na koniec 2013 r. wynosiła 104 057,61 zł. Kwota ta stanowi różnicę pomiędzy tym, co pozwany, stosownie do zawartej umowy, winien był zapłacić, a tym co faktycznie zapłacił. W toku postępowania, pozwany nie wykazał, że w analizowanym okresie dokonał na poczet należności wynikających z zawartej umowy dzierżawy, wpłat w większej kwocie niż wynika to z zestawień przedstawionych przez stronę powodową, co więcej pozwany przedstawił dowody potwierdzające uiszczenie mniejszej kwoty niż rozliczono w

załączonych zestawieniach kasowych. Ponadto pozwany nie kwestionował szczegółowych wyliczeń przedstawionych w tym zakresie przez stronę powodową.

Stosownie do treści art. 6 k.c., to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania okoliczności, z których wywodził on skutki prawne, tj. wykazania, że w całości lub też w większym niż wykazała to strona powodowa, zakresie uregulował sporne należności. Sam fakt zaś dokonywania przez pozwanego wpłat na poczet należności wynikających z zawartej umowy dzierżawy, w tym zadeklarowanej kwoty 77 500 zł, nie przesądza jeszcze o tym, że roszczenie objęte pozwem w niniejszej sprawie jest bezzasadne. Powód przedstawił szczegółowe wyliczenia konta pozwanego w zakresie rozliczeń dokonywanych na tle umowy najmu, wskazując, na co kwoty wpłat dokonywanych przez pozwanego i w jaki sposób były zarachowywane. To, że pozwany wskazuje na potrzebę zastosowania obliczeń dla niego najkorzystniejszych, nie wskazując przy tym żadnych twierdzeń, które w sposób skuteczny mogłyby podważyć stanowisko powoda, stanowi jedynie polemikę z wyliczeniami znajdującymi odzwierciedlenie w żądanej kwocie pozwu.

Stosownie do art. 462 § 1 k.c. dłużnik spełniając świadczenie, może żądać od wierzyciela pokwitowania. Na dłużniku bowiem – w razie sporu –

spoczywa ciężar dowodu, że zobowiązanie zostało wykonane (art. 6 k.c.). Sąd pierwszej instancji zaznaczył, iż przeprowadzenie wymaganego dowodu, z braku pokwitowania jest utrudnione, ale możliwe przy użyciu wszelkich środków dowodowych przewidzianych przepisami postępowania cywilnego. Pozwany zaś prócz zaprzeczeń zaniechał inicjatywy dowodowej, co rodzi dla niego negatywne skutki.

Jako bezzasadny Sąd Okręgowy ocenił zarzut przedawnienia. Wbrew stanowisku strony pozwanej, do należności tych nie znajduje zastosowania art. 554 k.c., regulujący kwestię przedawnienia roszczeń tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie przedsiębiorstwa sprzedawcy. Wdzierżawiający, tj. (...) w P. nie sprzedawał energii elektrycznej w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej (innymi słowy nie była dostawcą tej energii). W konsekwencji zasadnym jest przyjęcia ogólnego terminu przedawnienia roszczeń związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą wynikającego z art. 118 k.c., tj. trzy lata. Skoro zatem najdawniejsze roszczenie wynikające z refakturowania opłat za energię elektryczną objęte pozwem w niniejszej sprawie (faktura (...) – k.38), stało się wymagalne 15 lipca 2011 r., to trzyletni termin przedawnienia tego roszczenia upływający 15 lipca 2014 r., został skutecznie przerwany przez powoda wniesieniem pozwu w dniu 7 kwietnia 2013 r. Nawet, gdyby przyjąć dwuletni termin przedawnienia roszczeń, to termin ten również został przerwany przed jego upływem (tj. przed 15 lipca 2013 r.) przez wniesienie pozwu o zapłatę tej należności w dniu 7 kwietnia 2013 r.

Sąd pierwszej instancji uznał za niemające znaczenia zarzuty pozwanego, dotyczące niewłaściwych warunków techniczne dzierżawionego obiektu. Pozwany zgodnie z postanowieniem § 9 pkt 3 umowy dzierżawy, w sytuacji, gdy jego zdaniem brak było odpowiednich warunków do korzystania z dzierżawionego obiektu, miał prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem przewidzianego okresu. Tymczasem pozwany każdorazowo składał swój podpis na aneksach do spornej umowy, wyrażając tym samym wolę dalszego jej kontynuowania.

O odsetkach ustawowych Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 481 § 1 k.c., a o kosztach procesu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając temu orzeczeniu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, iż należności wynikające z umowy dzierżawy nie zostały zapłacone;
- nierozpoznanie istoty sprawy co do zgłoszonego zarzutu przedawnienia roszczenia, dotyczącego należności z okresu przed 22 czerwca 2011 r.

W konsekwencji, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktycznego Sądu Okręgowego opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. Sąd pierwszej instancji dokonał też trafnej oceny prawnej zasadności dochodzonego roszczenia, którą Sąd Apelacyjny w przeważającej części aprobuje.

Niesporne jest, że pozwanego łączyła ze (...) w P. umowa dzierżawy z dnia 1 marca 2000 r. Poza sporem jest, że pozwany na podstawie tej umowy miał obowiązek uiszczać czynsz dzierżawy oraz ponosić koszty zużywanej energii elektrycznej. Wysokość należnego czynszu jest bezsporna. Pozwany nie kwestionował również skuteczności zbycia na rzecz powoda wierzytelności dochodzonych w niniejszej sprawie.

Pozwany podniósł natomiast zarzuty: (1) wygaśnięcia roszczeń powoda z tytułu czynszu i opłat za energię elektryczną wobec ich uiszczenia przez pozwanego, (2) niewykazania wysokości obciążających pozwanego opłat ze energii elektryczną, (3) przedawnienia, i to na dwóch płaszczyznach, tj. przedawnienia roszczeń obejmujących opłaty za energię elektryczną na podstawie art. 554 k.c. oraz przedawnienia wszystkich roszczeń powoda powstałych przed dniem 22 czerwca 2011 r.

Słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że ciężar wykazania zapłaty należnego czynszu i opłat za energię elektryczną spoczywał na pozwanym (art. 6 k.c.). Nie sposób nie dostrzec, że w tym zakresie stanowisko pozwanego jest niekonsekwentne. Z jednej bowiem strony pozwany przedstawił dowody na uiszczenie kwoty 77 500 zł, a więc niższej niż dochodzona pozwem, a z drugiej – domaga się oddalenia powództwa w całości. Nawet, przyjęcie, że pozwany uiszczył kwotę wskazaną w apelacji, tj. 90 800 zł (apelacja pozwanego – k. 566), nie uzasadniałoby oddalenia powództwa w całości.

Rzecz jednak w tym, że powód dokonując płatności nie wskazywał, na poczet których wierzytelności jego wpłaty mają zostać zaliczone, co jest bezsporne. (...) w P. była wobec tego uprawniona do zaliczania poszczególnych wpłat pozwanego na poczet wierzytelności najdawniej wymagalnych, zgodnie z art. 451 § 3 k.c.

Powód przedstawił zestawienia należności (...) w P., faktury oraz rozliczenie dokonywanych przez pozwanego wpłat, w tym także wpłat powoływanych w toku postępowania. Ponieważ pozwany w zasadzie od początku trwania stosunku dzierżawy dokonywał nieregularnych i niepełnych płatności, niepokrywających powstających okresowo wierzytelności, kolejne wpłaty były zaliczane na poczet wierzytelności najwcześniej wymagalnych. Mimo to, zadłużenie pozwanego sukcesywnie narastało, osiągając w końcu wysokość dochodzoną pozwem. W konsekwencji, przedstawione przez pozwanego w toku postępowania dowody wpłat, nie podważają stanowiska powoda, skoro wpłaty te zostały zaliczone nie na bieżące należności, ale na zaległości powstałe wcześniej.

Dokonując takich ustaleń, Sąd Okręgowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji oparł się w tym zakresie na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, tj. w szczególności – fakturach VAT, raportach kasowych i dowodach wpłaty (k. 246 – 288, 304 – 400, 402 – 451, 454 – 465). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak podstaw, aby dokumenty te uznać za niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy lub niewiarygodne. Wprost przeciwnie, zaprezentowane przez powoda dowody tworzą spójny i konsekwentny obraz wzajemnych rozliczeń stron.

Pozwany, chcąc podważyć stanowisko powoda, musiałby udowodnić, że brak było podstaw do zaliczania dokonywanych przez niego, wskazywanych w toku postępowania wpłat na poczet wcześniejszych zaległości. Wymagałoby to wykazania, iż takich wcześniejszych (powstałych przed czerwcem 2011 r.) zaległości, na skutek spełnienia świadczenia przez pozwanego lub innych zdarzeń prawnych, nie było (art. 6 k.c.). Pozwany nie zaoferował takich dowodów.

Nie jest trafny zarzut, że powód nie wykazał wysokości należności za energię elektryczną, którymi został obciążony pozwany. Rację ma skarżący, że dowodem poniesienia przez (...) w P. kosztów z tytułu energii elektrycznej mogą być faktury lub rachunki, dowodzące obciążenia spółdzielni opłatami w konkretnej wysokości. Jednak nie są to dowody

jedyne. Sąd pierwszej instancji był uprawniony do dokonania ustaleń w tym zakresie w oparciu o inne dokumenty. Należy zwrócić uwagę, że opłaty za energię elektryczną były wskazywane w fakturach wystawianych przez (...) w P., obciążających pozwanego (k. 305, 307, 309, 311, 313, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 336, 338, 341, 343, 345, 347, 349, 351, 353, 355, 357, 359, 361, 363, 365, 460). Pozwany przed procesem wysokości należności uwidocznionych w tych fakturach nie kwestionował. Nie podnosił również, że faktury te nie zostały mu doręczone.

Mając na względzie te okoliczności, Sąd Okręgowy był uprawniony do ustalenia, że wysokość wierzytelności powoda w zakresie należności za energię elektryczną, obciążających pozwanego została wykazana. Nie doszło przy tym do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Chybiony jest też zarzut naruszenia art. 554 k.c. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że (...) w P. nie była wobec pozwanego sprzedawcą energii elektrycznej. Strony w umowie dzierżawy mogą przewidzieć, że dzierżawca będzie ponosił określone świadczenia dodatkowe (zob. art. 670 k.c. w zw. z art. 694 k.c.), np. związane z zużyciem energii elektrycznej, wynikającym z używania nieruchomości. Takie postanowienie zostało zawarte w § 7 łączącej strony umowy dzierżawy. Nie oznacza to, że wydzierżawiający staje się w tym zakresie sprzedawcą energii elektrycznej w rozumieniu art. 554 k.c. Brak więc podstaw do stosowania terminu przedawnienia określonego w tym przepisie.

Niezasadne są zarzuty pozwanego dotyczące przedawnienia roszczeń obejmujących należności z okresu przed 22 czerwca 2011 r. Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie nie były takie roszczenia, a jedynie należności wymagalne wobec pozwanego po tym dniu (pозew – k.2-9). Nie jest tak, że powód dochodził nadto innych roszczeń, powstałych i wymagalnych wcześniej. Fakt zaliczenia wpłat dokonywanych przez pozwanego na poczet należności powstałych wcześniej, skutkował wygaśnięciem tych wcześniejszych należności, a zatem problem ich przedawnienia w ogóle nie powstaje. Z uwagi na wygaśnięcie roszczeń brak jest podstaw do rozważania zarzutu przedawnienia.

Pozwany mógłby ewentualnie podnosić, że w chwili zaliczania przez wydzierżawiającego skonkretyzowanej wpłaty na poczet oznaczonego roszczenia, roszczenie to było już przedawnione. Jednak pozwany nie sformułował nawet w tym zakresie żadnych twierdzeń.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego, jako bezzasadną.

Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265) zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4050 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.